

IV. évfolyam 1. sz.
2010. húsvét

EVANGÉLIKUS ÚJSÁG

EVANJELICKÉ LISTY

A Tótkomlói Evangélikus Egyházközség lapja

Časopis Evanjelického cirkevného zboru v Slovenskom Komlóši

„Ha pedig Krisztus nem támadt fel, akkor hiábavaló a ti hitetek is.” (Kor 15,14)

FELTÁMADÁS, AVAGY AZ (ÖRÖK) ÉLET „BOTRÁNYA”

Olvasásra: Jn 20,1–10

Kedves nézőink! Rendkívüli események miatt szakítjuk meg kora reggeli hírműsorunkat. Tudósítónk a helyszínről, élőben jelentkezik:

– Hölgyeim és Uraim! Amint azt Önök is jól láthatják, a kő elhengerítve, a sírbolt üres! A közelmúltban a „zsidók királyaként” elhíresült fiatal rabbi, Jézus holtteste eltűnt, csak a leplek fekszenek itt. A kendő pedig, amely a fején volt, külön összegöngyölytve, egy másik helyen található. A mai napon, azaz a hét első napján még a kora reggeli órákban érkezett ide Jézus ismerőseinek egyike, a magdalai Mária. Ő fedezte fel elsőként a történeteket, és adta tovább a hírt Jézus követőinek. Az említett tanító szűkebb körben korábban többször is említette, hogy meg fog halni, de feltámad a harmadik napon. Ez utóbbi azonban – legalábbis emberi számítások és a tudomány mai állása szerint – mint tudjuk, teljességgel lehetetlen. A sírnál látott tárgyi bizonyítékok alapján arra következtethetünk, hogy a Jézus névre hallgató rabbi holttestét ismeretlenek vihették és rejthették el. A szó a stúdióé.

Korunk bemondója talán ezekkel a szavakkal tudatná a világgal a szenzációs hírt, az érdeklődésre számot tartó címlapsztorit. Mindez persze csak egy kitalált, elképzelt történet. Ami biztosan és kézzelfoghatóan a rendelkezésünkre áll, az nem más, mint a Biblia „száraz”, szövirágoktól mentes, szűkszavú, rövid tényközlése: A hét első napján, korán reggel a magdalai Mária odament a sírhoz és azt látta, hogy a kő el van hengerítve. Mielőbb értesítette Simon Pétert és Jánost, híradására ők is a sírhoz siettek.

Mária, Péter, János. Vegyük őket szemügyre közelebbről is. Mária Magdolna hirtelen és váratlanul találkozik a húsvéti csodával, és nem tud mit kezdeni vele. Első reakciója az, hogy érthető, emberi magyarázatot keres. Így szól: „Elvitték az Urat a sírből, és nem tudjuk, hova tették!” (2. v.) Akadnak ma is olyanok, akik nem tudnak mit kezdeni a feltámadással, azzal a ténnyel, hogy az Úr ma is él és munkálkodik. Húsvét örök és mégis mindig aktuális

üzenetét – vagyis azt, hogy Krisztus feltámadt, Krisztus valóban feltámadt! – sokak számára hiába hirdetik...

De nemcsak Mária, hanem Péter is magyarázatot keres. Az a tanítvány, aki egykor Jézus kérdésére: „Hát ti kinek mondotok engem?” (Mt 16,15) így felelt: „Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia” – most csak áll. Szinte látjuk, ahogy belép a sírba, szemügyre veszi a lepleket, csóválja a fejét, és azon gondolkodik, vajon mi történhetett? Látja, hogy az a kendő, amely Jézus fején volt, nem a lepleknél fekszik, hanem külön összegöngyölytve, egy másik helyen. Ennek alapján nyilvánvaló, hogy nem vihették el Krisztus testét, hiszen akkor ezt a leplet is ráborították volna. Továbbra is marad hát a kérdés: Vajon mi történhetett?

A harmadik szereplő János, aki „látott és hitt”. (8. v.) A sír számára annak a megmagyarázhatatlan csodának a jele volt, hogy Jézus többé már nem a halottakhoz, hanem az élőkhez tartozik. Bizonyára eszébe jutottak Krisztus szavai, a csodák, melyeket véghezvitt, nem emberi erővel, hanem Isten erejével. Feltehetőleg visszaemlékezett nagypéntekre. A kínokra, a szenvedésre és a keresztre. Most pedig látott, és hitte, hogy a halál nem a vég. Az Isten Báránya, aki magára vette a világ bűneit, nem maradt a halál rabságában, hanem megtörte annak erejét.

János evangéliuma további fejezeteinek híradása szerint a hit öröme nemcsak neki adatik meg. Miután a tanítványok hazamennek, Mária még a sírboltnál marad és zokog. Ekkor azonban Jézus odamegy hozzá és beszél vele, és később megjelenik tanítványainak is.

Jézus Krisztus halála és feltámadása új kezdetet jelentett mindnyájuknak és ezt jelenti számunkra is, mert mögötte van egy, az Atya Istennek mindig és mindenben, egészen a kegyetlen kereszthalál felvállalásáig engedelmes élet, amely a feltámadásban teljesedett ki igazán. Ez győzedelmes, húsvéti hitünk alapja.

Gazdag Zsuzsanna

*Kedves Testvérek! - mindannyiunknak áldott húsvéti ünnepeket kíván
a Tótkomlói Evangélikus Egyházközség.*

Húsvét története

„Amikor föltekintettek, senkit sem láttak, csak Jézust egyedül.” (Mt 17,8)

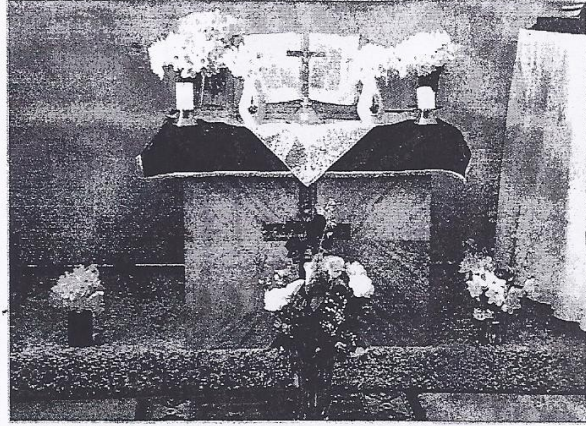
A húsvét a keresztyén világ legnagyobb ünnepe, amelynek középpontjában Jézus feltámadása áll. Napjainkban megőrizte tavaszközöntő jellegét, felelevenítve a népszokásokat, a természetességgel kapcsolatos ünnepeket.

A húsvét neve különböző nyelveken más és más. Közös eredete a héber pészach, a szó kikerülést, elkerülést jelent. Eredetileg a keresztyén és a zsidó ünnep egybeesett. A magyar húsvét szó az ünnepet megelőző negyvennapos böjti időszak lezárását jelenti. Régen főleg kenyeret, száraz étkeket ettek ebben az időszakban. Rómában már a II. században ünnepelték, de hivatalosan Szilveszter pápa tette közzé Niceában 325-ben. Azóta ünneplik Jézus feltámadását mindenhol a keresztyén világban.

Mikor van húsvét? A Biblia szerint pészach első napján tartóztatták le Jézust. Nagycsütörtökön, az utolsó vacsora alkalmával Jézus és tanítványai a pészach előtti szédereztét ünnepelték. Megtörték az élesztő nélkül sült kenyeret, a maceszt és megitták a pohár bort. Pénteken Jézust keresztre feszítették a római katonák, miután azzal gyanúsították meg, hogy ő akart lenni a zsidók királya. Ezért csúfságból töviskoronát tettek a fejére, kezét, lábát odaszegezték a kereszthez, és a feje fölé helyeztek egy táblát, amin ez állt: I.N.R.I., magyarul: A Názáreti Jézus, a zsidók királya. Jézus néhány órán belül meghalt.

Zsidó szokás szerint temették el, egy barlangba az Olajfák hegyén, egy nagy, nehéz kővel takarva be a sírt. Mária Magdolna és Jézus tanítványai (János és Péter) kimentek a sírhoz, de az üres volt. Egy angyal állt mellette és azt mondta: „Nincs már itt, mert föltámadt.”

Húsvét vasárnapján a feltámadás gondolata tükrözi a mély emberi vágyat – az élet győzedelmeskedjen a halálon, az elmúláson.

Nem az újjáéledő természetet ünnepeljük, bár ezt is örömmel fogadjuk, hanem Jézus feltámadását. A húsvétot igazi örömmünnepek éljük meg, mint a keresztyénség legnagyobb ünnepeit.

„Ha valaki megkérdezi,
húsvét nyomait világunkban hol leli
nem kell hallgatnom,
megmutathatom,
hol és mikor
jelen idejű, a mai napon,
ami akkor kezdődött
húsvét hajnalon.”

(Részlet Reinhard Backer: *Húsvéti jelekre lelhetsz* című verséből)

Schnetterné Lóczi Ilona

Ökumenikus imahét a Krisztus-hívők egységéért

2010. január 17–24-ig volt városunkban ökumenikus imahét, „Ti vagytok erre a tanúk.” (Lk 24,28) – mottóval. A helyi egyházközségek lelkészei különböző templomokban szolgáltak nyolc napon át. Itt a hívekkel együtt imádságban és testvéri közösségben fejezték ki azt, hogy Krisztus követői vagyunk. Az imahét befejezése után interjú keretén belül azonos kérdéseket tettem fel *Gazda Istvánné* református lelkészasszonynak, *Nagy Ferenc* római katolikus címzetes esperes plébánosnak és *Varga Mihály* baptista egyháztagnak.

– Mít tesznek a különböző felekezetek az ökumenikus egységért?

– *Gazda Istvánné református lelkészasszony:*

– A 19. század végén fogalmazódott meg az igény a felekezetek között, hogy ne csak azt lássák egymásban, ami elválasztja őket, hanem próbálják megkeresni a közös dolgokat is. Ez a mozgalom a két világháború között erősödött meg, és az igény egymás életének és tanításainak megismerése egyre inkább valóssá vált. Ezt a célt szolgálta a két nagy világszervezet, a *Hit és Egyházszerkezet (Faith and Order)* és az *Élet és Munka (Live and Work)* megalakulása. E két

szervezet egyesüléséből jött létre a múlt század közepén az *Egyházak Világtanácsa*, amelybe később beleolvadt a *Missziói Világszövetség* is. Így ma világviszonylatban az Egyházak Világtanácsa hivatott összefogni az ökumenikus (egész világra kiterjedő) mozgalmat.

Magyarországon a múlt század közepétől beszélhetünk ökumenikus mozgalomról, amelynek keretein belül az irányelvek adottak: megismerni egymás tanítását, egymás életét. Tudni, mi az, ami összeköt és mi az, ami elválaszt bennünket egymástól.

A jelenleg érvényben lévő tanítási különbségek ellenére van, ahol nagyon jó az együttműködés, és van, ahol csak békés egymás mellett élés valósul meg. Nyilván igyekeznek a gyülekezetek megkeresni a közös nevezőt, hogy a világ felé fordulva együtt tegyenek bizonyosságot arról a szeretetről, amit ők is megtapasztalnak a Jézus Krisztusban.

– *Nagy Ferenc római katolikus plébános:*

– A feladat annyira Isteni akarat, hogy azt csak az Isten szándéka szerint lehet elvégezni. Ismerjük a mondást: *Imádkozz és dolgozz!* Kell hozzá az Isten segítségével: ezért imádkozz. Kell hozzá az ember igyekezete: szeretettel közelítsünk egy-

máshoz. Tudjuk: emberé a munka, Istené az áldás. Hinnünk kell benne, hogy fáradozásaink, igyekezetünk meghozzák az áldást. Szükséges viszont, hogy minél többen részt vállaljunk az imádságban és az egységért való jó tettekben. Jézus így bátorít: „Ahol ketten vagy hárman összejöttek az én nevemben, bármit kértek az Atyától, megadja nektek.” (Jn 16,23) Kérésünk azért hoz eredményt, mert az az Atya akarata is. Ebben hinnünk kell.

– *Teológiai szinten ma milyen eltérések tapasztalhatók?*

– *Gazda Istváné református lelkészasszony:*

– Az ökumenikus mozgalom elindulásával fontossá vált egymás egyházának minél jobb megismerése. Ezt a felekezeti tudomány hivatott közelebb hozni a hallgatókhoz. Hiszen fontos, hogy ismerjük egymás életét, hitvallását, tanítását.

– *Nagy Ferenc római katolikus plébános:*

– A különböző felekezetek keresztény közösségeinek imájára nagy szükség van. Ahogy a mindennapi kenyérért minden nap kell imádkozni is, nemcsak dolgozni, úgy kell a keresztény gyülekezetekért is imádkozni külön és közösen, hogy a Szentlélek, a bölcsesség és értelem ajándékával betöltsék őket, megvilágosítsa értelmüket és szívüket. A teológiai különbségek pedig olyan természetűek, hogy azokat csak a bölcsesség és értelem megvilágosító ajándékával lehet egyetemesen elfogadhatóvá tenni, mindnyájunk öröme és boldogságára. Az is a közeledés jele, hogy a szertartásoknál az elfogadott liturgikus színek megjelennek a stólahasználásban (fekete, lila, piros, zöld, fehér, arany). Különböző alkalmakra különböző színű stóla viselhető (a gyász, a bánat, a tanúságtétel, a remény, az öröm és az ünnepélyesség kifejezésére).

– *Idén hogyan élte meg az ökumené élményét?*

– *Gazda Istváné református lelkészasszony:*

– Tótkomlóson az ökumenikus élet igen aktív. Talán azért, mert a város vezetése is igényt tart rendezvényein az egyházak jelenlétére, amelyeken örömmel veszünk részt. Gyermekkoromra visszatekintve sokat fejlődött az ökumenikus egység: akkor kimerült abban, hogy a református paplányok katolikus apácától tanultak meg németül. Jó iskola volt. Az is, hogy a református lelkész édesapám együtt küzdött a katolikus plébánossal, hogy Bánátban magyar anyanyelvű püspöke legyen a római katolikusoknak. Összekötött bennünket az anyanyelvünkért folytatott harc. Nem beszélve a lutheránus gyülekezetéről, ahol átszolgáltak a lelkészek, és egymás templomaiban tartottuk az istentiszteleteket. Emlékszem, hogy mindig volt ostya otthon a lutheránus hívek számára! Innen indulva a mostani együttlét nem volt idegen számomra. Örömmel vettem részt az alkalmakon, és hála töltötte el a szívemet, látva a teli templomokat. Istennek legyen hála azért, hogy a különbözőségek ellenére is meg tudjuk találni a bennünket összekötő szálakat.

– *Nagy Ferenc római katolikus plébános:*

– (Rm12-13) „gyakoroljátok a vendégszeretetet.” A közös imádság közelebb hoz egymáshoz minket. Rádöbrent az igazságra, hogy Krisztusnak és egymásnak a keresztiségünk óta testvérei vagyunk. A vendéglátó asztal öröme pedig meglátatja velünk testvéreink lelki értékeit és hitből fakadó szeretetét.

Szeretetlenben találkozni pedig mindig öröm, élmény, és boldogság. Növekedünk az Isten szeretetében, hogy növekedhessünk az emberszereteten, mert csak az tudja embertársát nagyon szeretni, aki nagyon szereti az Istent.

– *Varga Mihály a baptista egyház tagja versben foglalta össze hitvallását:*

EMMAUSI ÚT

Hányszor jártunk meg
kumlósi Emmaust
Jézussal,
lelki testvéreinkkel
barátainkkal.
Saruinkat koptattuk szeretettel
az életutunkon.
Szóltál hozzánk,
szomorúaknak találtál,
és újra és újra meggyőztél,
legjobb barátunk lettél.
Életkenyerünket adtad,
megáldottál:
Feltámadott Krisztusunk lettél!

Az ökumenikus imahét során megéltük valamennyi egyház vendégszeretetét és barátságát. Így megtapasztalhattuk Krisztus jelenlétét, és ezt megoszthattuk más felekezeti testvéreinkkel.

Schnetterné Lóczi Ilona

Hírek, események óvodánkban

A 2009/2010-es tanévben „Mindennapi kenyérünket add meg nekünk ma...” címmel meghirdetett országos evangélikus rajzpályázat különdíját az óvodás korcsoportban a tótkomlósi Evangélikus Egyházi Óvoda Méhecske csoportja nyerte el. Felkészítő óvónőjük: *Motyovszki Éva* volt.

A „Víz világnapja” alkalmából a Száraz-ér Társaság által meghirdetett pályázaton óvodánk Méhecske csoportja részesült díjazásban.

Óvodai beiratkozás: 2010. április 13-14-15.

Várjuk a kedves szülőket, hogy óvodánkba írathassák gyermeküket. A beiratkozással kapcsolatban kérjük, forduljanak óvodánk vezetőjéhez.

A FARSANG EREDETÉRŐL

A farsang vízkeresztől (január 6.) a húsvétot megelőző negyvennapos nagyböjt kezdetéig, azaz hamvazószerdáig tart.

Latin nyelvterületen a farsang megfelelője a carneval szó, jelentése a hús elhagyása (a cardo és a vale szavak fordítása: „Hús, Isten hozzád!”).

A magyarban – szemben a legtöbb európai nyelvvel – a karnevál helyett a farsang szó terjedt el. A német eredetű fasching szóból származó kifejezés jelentése húshagyókedd, ami az ünnep végére, a húsvétot megelőző böjt kezdetére utal. Más elemzők szerint a farsang a német faseln, vagyis fecsegné szóból ered.

A farsang a tavaszvárás pogány időkből való, igen változatos képet mutató ünnepeiből nőtt ki, gyakorlatilag a zajos mulatozás, a tréfacsinálás, a bolondozás, az eszem-iszom, a párkeresés, udvarlás ideje.

Magyarországon a farsangi szokások a középkorban honosodtak meg, bennük számos idegen nép hatása érvényesült. A városi polgár-

ság elsősorban a német hagyományokat vette át, míg az arisztokrácia körében inkább az itáliai és francia szokások terjedtek el. Emellett feltehetőek voltak még pogány germán vagy éppen ókori görög, római motívumok is.

Összefoglalva a farsangról elmondhatjuk, hogy ilyenkor szabad a tánc, a bálók szervezése és a házasságkötés, tulajdonképpen ezek a napok a húsvétot megelőző negyven napos böjt előtti féktelen mulatozás jegyében telnek.

Örvendezünk, és ez jó, hiszen Istenünk az öröm Istene is, és boldog, ha gyermekeit felszabadultnak és vidámnak látja.

Am ne feledjük, farsang után mindig következik a böjt, amikor advent és karácsony után – húsvétra, Krisztus kereszthalálára és feltámadására készülve – most újra még közelebb kerülhetünk Istenhez.

(A www.evangelikus.hu oldal alapján készítette: G. Sz.)

Az idei évben is jelmezzel, vetélkedővel farsangoltak intézményeinkben, az idősek klubjában, a szeretetotthonban és az óvodában.

ÚTKÖZBEN

Mindig úgy képzeltem, a menny olyan, mintha hazaménk – persze csak akkor, ha a lakását egyben az otthonának is érzi az ember... Ez esetben, úgy gondolom, hogy a mennynek olyan helynek kell lennie, ahol nincs több kérdés. Nincs több ok az aggódásra, mert az ember egyszerűen biztonságban érzi magát, hiszen minden nyugodt és békés.

Mert bár igaz az, amit Pál apostol a zsidókhöz írt levélben mond: „... nincsen itt maradó városunk, hanem az eljövendőt keressük” (Zsid 13,14), ennek ellenére már itt a földön szükségünk van arra, hogy egy családhoz, egy egyházhhoz, egy gyülekezethez tartozunk, hogy lelki otthonra lelhesünk, hogy ráleljünk önmagunkra, helyünkre és feladatunkra itt a földön.

Napjainkban, mivel minden ezt sugallja, senkinek sem esik nehezére, hogy magával törődjön – tavasszal például a test méregtelenítéssel, léböjtkúrával, ami hasznos és fontos, ám önmagában nem elegendő... Mert nem helyes a hangsúlyt csupán a test egészségére (egész-ségére) helyezni, elfeledkezve a lélek egészségéről (egész-ségéről)...

A test – amely a Szentlélek temploma (1Kor 19,20) – óvása és védelme kötelességünk, ezért nyugodt szívvel beiktathatunk életünkbe és étrendünkbe egy-egy böjti napot, mellőzve a húst, vagy

kielégítő folyadékfogyasztás mellett akár minden szilárd táplálékot is nem feledkezve közben el arról, hogy a lelkünk is „hozzánk tartozik”, óvnunk kell annak egészségét is.

Ezért böjtünk akkor lenne igazi, ha nemcsak a külső formásokat tartanánk szem előtt. Természetesen jó lenne, ha azokat is komolyabban tudnánk venni. Ha böjtben mértékletesebbek lennénk, s a böjtünk önmegtartóztatásban is megnyilvánulna. De úgy lenne áldott ez az időszak és egész életünk is – ha mindez úgy valósulhatna meg, hogy ekkortájt még inkább a keresztet felvállaló Jézus nyomdokában tudnánk járni... Mert akkor sem testünkben, sem lelkünkben nem fogunk kárt vallani.

Hamvazószerdával – ami idén február 24-re esett – kezdetét vette a húsvétot megelőző negyvennapos nagyböjt időszaka; ez a néhány hét remek lehetőséget nyújtott arra, hogy közlünk bárki alkalmat teremtsen a csendre, a befelé és felfelé figyelésre. Arra, hogy ki-ki a maga személyes életében, kérdései és kétségei közepette felfedezhesse az Isten felé vezető út állomásait, vagy újra rácsodálkozhasson azokra: az Úr egyszülött Fiának, a Megváltónak betlehemi jáslára, Jeruzsálemben ácsolt keresztféjére és a feltámadás utáni üres sírjára.

– gazdag –

BÖJTÖLJÜNK! DE HOGYAN...?

A VII. században alakult ki az a mai gyakorlat, hogy a nagyböjt kezdetét böjt első vasárnapja előtti szerdára (hamvazószerda) tették. Húsvét vasárnapig így negyvenhat nap telik el, mert a közbeeső hat vasárnap nem böjti nap.

Hamvazószerda az őskeresztény hagyományból merít: a hívők a vezeklés részeként hamut szórtak a fejükre. Még ma is őrzik ennek emlékét: az előző évben megszentelt és elégetett barka hamujából a katolikus pap hamvazószerdán (és nagyböjt első vasárnapján) keresztet rajzol a hívek homlokára, miközben ezt mondja: „Emlékezzél, ember, hogy por vagy és porrá leszel!” A hamu egyszerre jelképezi az elmúlást és a megtisztulást.

A húsvétot megelőző negyvennapos böjt a keresztények számára az a bűnbánati időszak, amely alkalmat ad a lemondásra, a hitben való elmélyülésre, hogy méltóképpen felkészülhessenek a húsvétnak, Jézus Krisztus feltámadásának megünneplésére.

A különböző filozófiai iskolák a szellem megtisztulását, az anyagi dolgok fölötti önuralmat, belső elégedettséget és boldogságot várták a böjttől. Napjaink természetgyó-

gyászainak gyakorlata sem mai találmány. Igen régóta ismert, hogy a test gyógyulása összefügg a test fölösleges és káros nedveinek kiszáradásával és salakanyagoktól való megszabadulással. Valóban igaz, hogy az a test, amely megelégszik a mérsékelt és könnyebb kosztal, védettebbé válik a betegségekkel szemben, mint az, amelyik nehéz étellel terheli túl magát. A keresztény hagyomány azonban nem áll meg a böjt jótékony testi hatásainál. Mivel az embert a test és lélek egységének tekintik, ezért a test egészségét és a lélek tisztaságát szorosan összefüggőnek tudja.

A Krisztus-hívő böjtje megszenteli a testet, amely a Lélek temploma. Isten jelenlétébe helyez. A böjtben az ember odaadja magát Istennek, alázasosan elébe tárja erőtlenségét és imádja őt. Az ilyen böjt egyben a bűnbánat jele is. Az ember megmutatja, hogy nem ragaszkodik a bűnhöz, hanem újra Istenhez szeretne fordulni. Harcol a bűnök és a szenvedélyek ellen, célja a szív tisztasága.

(A www.evangelikus.hu oldal anyagának felhasználásával készítette: GaZsu)

Gyököcssy Endre:

Hogyan böjtöljünk ebben a modern világban?

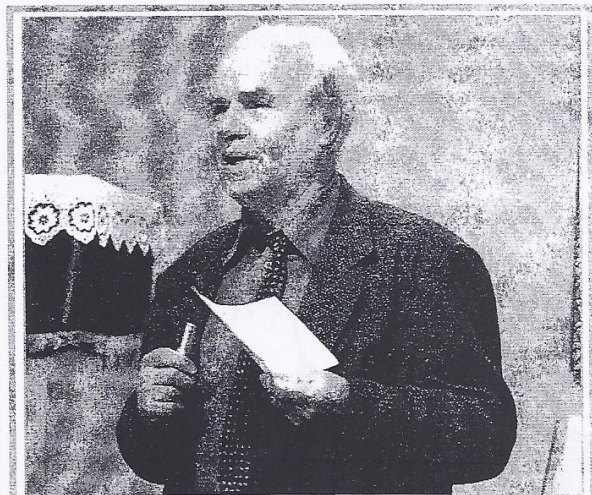
Böjt alatt mi rendszerint az étel-ital megvonását értjük. Szájunk megregulázását. Valóban. Jézus korában, sőt vagy másfél ezer éven keresztül különös szükség is volt erre, mert gyakran a gyomor bűnei, az étel-falak zárták el tőlünk Isten halk és szelíd szavát.

Úgy érzem, manapság sokkal inkább a szemünket és a fülünket kell megböjtöltetni, hogy Isten halk és szelíd hangját meghalljuk, amely felülről és mégis belülről akar hozzánk szólni. Mi a feladat, a „leckénk” a halk és szelíd szó meghallása érdekében? Mondjuk egy héten legalább egy nap ne nyissuk ki a rádiót, televíziót, ne olvassuk el az újságok szomorú, riasztó, keserves, rossz híreit – az antievangeliumot, az ellen-örömhírt –, amelyek bajokról, háborúkról, gyilkosságokról, sikkasztásokról, gazdasági és hatalmi küzdelmekről szólnak; ehelyett csöndesedjünk el.

Tudom, nem kevesen vannak, akik azt mondanák erre, hogy ez szinte képtelenség. Ennél sokkal egyszerűbb egy héten egyszer a gyomrot megböjtöltetni – és ez így is van. Nekünk azonban fontos ezt a fajta böjtöt gyakorolnunk. Csak így, szemünket-fülünket böjtöltetve tudunk olykor-olykor lényünk alaphangjára hangolódni, hogy így megtudjuk, mi rejlik bennünk. Mit mond a csönd; Miről, kiről beszél lényünk mélye? Békés, tiszta hangok, képek jönnek-e elő, vagy zavaros, nyugtalanító, elintézésre váróak? Vagy éppenséggel a nagy semmi?...

Azért is szükségünk van hang-böjtre, hogy rezonáló-képesek legyünk a belső-felső hangra, a Lélek szavára. Csak elcsöndesedve, szemünket, fülünket böjtöltetve tudunk kapcsolatba kerülni Isten Lelkével.

(forrás: www.evangelikus.hu)

A legutóbbi alkalommal is Tótkomlós szülőtte volt az egyházközség havi rendszerességgel megtartott irodalmi est meghívottja. Hrivnák Mihály személyében január 27-én egy sokoldalú alkotót ismerhettek meg az egybegyűltek. A fővárosból érkezett vendég kiemelte, hogy életművében nem elsősorban újságírói és írói munkásságára, hanem a magyarországi szlovákság történetének és szépirodalmának bemutatása érdekében tett erőfeszítéseire a legbüszkébb. Mint elmondta, már egy ideje főként az 1956-os események feldolgozásával foglalkozik. Hrivnák Mihály 1936-ban született Tótkomlóson. A szegedi főiskola magyar-szlovák szakán 1958-ban szerzett végbizonysítványt, később a nyíregyházi tanárképző főiskola levelező tagozatának történelem szakán általános iskolai, végül az Eötvös Loránd Tudományegyetem levelező tagozatának szlovák szakán középiskolai tanári oklevelet szerzett. Tagja volt a Magyarországi Szlovákok Demokratikus Szövetségének, majd munkatársa a *L'udové noviny* szerkesztőségének és nem mellesleg hosszabb ideig betöltötte a Magyarországi Szlovák Írók és Művészek Egyesületének elnöki tisztét is.

gazu

AKIKET MEGŐRZÖTT ÉS MEGŐRIZ AZ EMLÉKEZET...

2010. január 20-án délután 14 órakor a Szabadság téri második világháborús emlékműnél közös megemlékezést tartottak a történelmi egyházak helyi képviselői és Tótkomlós Város Önkormányzata. Az ünnepségen a 2. magyar hadsereg doni áttörésének 67. évfordulójára emlékeztek a jelenlévők.

Beszédet mondott városunk polgármestere *dr. Garay Rita*, *Dancsó József* országgyűlési képviselő, *Gulyás László* őrnagy és *dr. Lackner Pál* dandártábornok, protestáns tábori püspök. Beszédükben mindannyian kiemelték, hogy olyan hősökre emlékezünk, akik akaratukon kívül, és áldozatvállalásuk következtében váltak hőssé.

A ma embere számára szinte felfoghatatlannak tűnnek azok a szenvedések és megpróbáltatások, amelyeket a keleti fronton harcoló katonáinknak el kellett viselniük.

A 2. magyar hadsereg *Jány Gusztáv* tábornok parancsnoksága alatt azt a megvalósíthatatlan feladatot kapta, hogy egy több mint 200 km hosszúságú szakaszt védjen a Don mentén. Ilyen hosszú frontszakaszon nem lehetett kiépíteni a megfelelő védelmi állásokat, így amikor a magyar honvédséget 1943 januárjában Voronyezs térségében nagy erejű szovjet támadás érte, akkor az aránytalan erőviszonyok miatt, egy kilátástalan küzdelemben katasztrofális vereséget szenvedtek.

Sok évvel a második világháború után, nekünk, akik

a jelenben élünk, 67 év távlatából is át kell éreznünk a doni katasztrófa súlyát. Meg kell látnunk az akkori vezetés hibáit, le kell vonnunk a tanulságot és meg kell próbálnunk okulni a történelemből. Okulni, de nem feledni, hanem emlékezni.

Az emlékezet segít bennünket abban, hogy a jelenben élve is meg tudjuk őrizni múltunkat, mert csak annak ismeretében tudjuk formálni a jelent, és csak ezáltal leszünk képesek megteremteni a jövőt.

Boborné Tuska Erzsébet

SÍTÁBOR A CSODÁLATOS ÉS MESEBELI ROMÁNIÁBAN

Öt napot töltöttünk sípályák, hóviharok, felvonók között. A csapat nem is volt olyan kicsi, hiszen huszonnyolc főből állt. Az ország minden pontjáról érkeztek a síelni vágyók, még Szlovákiából is. A tótkomlói ifi tagjai közül kilenc ember vágott neki a hosszú és fárasztó utazásnak.

Február 10-én 5 órakor volt a gyülekező a parókian, ahol mindenki fáradtan várta az indulást, természetesen tele izgalmakkal. Mikor már robogtunk az országutakon, csak azt figyeltük, hol van hó, hol lehet síelni, szánkózni, de nagy csodálkozásunkra nem láttunk semmilyen fehérséget. Hat órai utazás után végre megpillantottuk a hatalmas hóbuckákat és a csodálatos tájat. Nagyon hosszú utunk volt, de a tudat, hogy fönt vigyáznak ránk, mindenkit megnyugtatott.

Kora délután érkezettünk meg Strajaba, majd nagy csomagokkal elindultunk szállásunk felé.

A csapat kezdő tagjai eleinte félve álltak a sílécekre. Sokszor elesetek, mégis erőt kaptak ahhoz, hogy újra megpróbálják. Végül a kitarásnak meglett az eredménye. Fantasztikus volt a kivilágított pályán végigszlamozni, csúszni. Estére eléggé elfáradtunk. Amilyen hamar csak lehetett, pihenni mentünk, hogy másnap újult erővel kezdjük a napot. A reggeleket mindenki csendes imával kezdte, kértük az Urat, hogy vigyázzon ránk.

A napok folyamán, minden egyes csúszásnál, felvonózásnál magunkon éreztük Isten gondviselő kezét. A síelésre szánt percek, órák, napok gyorsan elrepültek, csak

annyit vettünk észre milyen gyorsan tanultak ifis társaink. Megnyugtató volt, hogy ha bárkinek gondja, problémája volt, mindjárt segítettek egymásnak. Az utolsó csúszásainkat fájó szívvel tettük meg. Az utolsó napon a szempárok két dolgot tükröztek: a bánatot és az örömet. Bánatot, mert magunk mögött kellett hagyni a gyönyörű tájat, és örömet, mert már vágytunk az otthon melegére, amit azonban csupán hosszú és fárasztó utazást követően élvezhettünk ismét. Az Úrnak hála, egészségesen, épségben érkezettünk haza, számos szép élménnyel gazdagodva.

Nyiregházi Kinga és Rusznák Sándor

KÖZÖS ÖRÖKSÉGÜNK, A VILÁGIMANAP

Az idén Kamerun asszonyai köszöntötték minket a világimanapi istentiszteleten, amelynek mottója a következő volt: „Minden, mi él, Istent dicsérje.”

Az evangélikus egyházközség imatermét március 4-én mintegy ötven résztvevő töltötte meg. Az imanapot megtisztelte jelenlétével *Gazda Istvánné* református lelkészasszony és *Nagy Ferenc* római katolikus címzetes esperes plébános, akik a megjelentekkel közösen imádkoztak távoli testvéreinkért.

Hagyomány már, hogy minden évben az ökumenikus női világimanapot a helyi református és katolikus hívekkel együtt tartjuk meg. A szeretetotthon és a nőegylet kreatív tagjai a terembe varázsolták ennek a földrésznek a hangulatát. Kamerun természeti adottságait az oltárra helyezett színes sálak, kagylók, gyöngyök jelképezték. Az imakérések, könyörgések közben *Gazdag Zsuzsanna* lelkész nő diaképekben mutatta be Kamerunt és az ott élő nők életét. Isten ígését Pál, Szilász és a szolgálólány történetén keresztül osztotta meg a gyülekezettel.

Amikor együtt imádkozunk más ország asszonyaival, vegyük észre azt, hogy saját életünkben is hálát adhatunk Isten gondviseléséért, megtartó szeretetéért. Az imanap alkalmából betekintést kaptunk Kamerun asszonyainak küzdelmes életébe: mindennapjaikba és örömeikbe. Jó volt látni, hogy Isten úgy szereti őket, mint minket.

A liturgia befejeztével ügyes kezű asszonyok Kamerun finomságaival kínálták meg vendégeinket. (Például

banánkenyérrel, kókuszos süteményekkel és pirított kukoricagolyókkal.)

Jó tehát, ha imanapot tartunk, mert megismerjük az adott ország érdekességeit, az ott élő asszonyok életét. Részt vehetünk az ő életükben, és közösen imádságra kulcsolhatjuk kezeinket a mi Urunkért, Jézus Krisztusért.

Schnetterné Lóczi Ilona

FÉLÚTON

Orosházán a szélrózsa minden irányából érkezett fiatalok lehettek együtt február 27-én a 8. Szélrózsa országos evangélikus ifjúsági találkozó – Szarvas, július 14-18. – „elő-rendezvényén”.

A *Félúton* címmel megtartott eseménynek a helyi Székács József Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium adott otthont. Az együttlét kezdetén *Gáncs Péter*, a Déli Egyházkerület lelkészi vezetője, egyben az ifjúságért is felelős püspök tartott áhítatot. A résztvevők ezután különféle csoportokban – például zene, tánc, ima, hitvallás – készültek a napot záró úrvacsorás igei alkalomra. Ebéd után a *Szélrózsa Band*, a *Békéscsabai Színistúdió*, a *Mezítláb* nevű zenekar, valamint az *Immanuel* zenekar lépett az intézmény nagytermében felállított színpadra.

A nap istentisztelettel zárult, ahol *Deák László* orosházi igazgató lelkész prédikált az Apostolok cselekedeteiből vett bibliai szakasz (8,26–40) alapján.

gzs

Veľkonočná kázeň Text: Ján 21,1-19

Milé sestry a bratia!

Situáciu, ktorú zachytáva náš text môžeme nazvať situáciou roztriešteného vedomia. Ak sa dívame na cirkev, národ, ale aj na naše rodiny, je množstvo znakov toho, že aj situácia, v ktorej sa nachádzame my, je situáciou roztrieštenosti, situáciou, kde chýba jednota.

Dnes existuje veľa osobného a skupinového sebeckta. Dôsledkom sebeckta je, že ako jednotlivci i spoločnosti chceme byť dôležití, populárni a mocní. Uniká nám, že „tu nie sme preto, aby sme sa zahrli na dôležitých ľuďoch, ale aby sme si uvedomili že sme tu preto, aby sme poslúžili k iným“ - Peter Gáncs evanjelický biskup.

Biblia ukazuje, že problém sebeckta, a z neho vyplývajúce pokušenia vlastnej dôležitosti, a moci, nie je nový. Evanjelia podľa Jána, sa týka tento problém tiež. Učenci zažili s Ježišom všeličo krásne a požehnané. Peter učeník, zažil mimoriadny dôkaz Ježišovej dôvery. Pán Ježiš mu venoval osobitnú pozornosť, povolal ho pri zázračnom lovení rýb a opakovane mu prejavoval výnimočné priateľstvo a blízkosť. No Peter, ktorý od Ježiša prijal toľko pozornosti, v rozhodujúcej skúške úplne zlyhal. Nechal sa zastrašiť a verejne trikrát zaprel Ježiša, neobstál.

Toľko ráz sme mu podobní. Toľko krát sme aj my sami neobstáli. Toľko ráz ako Peter, máme i my dojem, vraj „za Ježišovho učeníka sa nehodím“.

Keď sa Peter vrátil k rybárčeniu, od ktorého ho Ježiš už raz vzal, sotva to pri Petrovi bola iba pokora. Peter chcel byť skôr tam, kde bude aspoň trochu dôležitý, kde to zvládne. U Ježiša mu to nevyšlo, lebo byť dôležitý, mať návrh - to u Ježiša nevyjde v konečnom dôsledku nikomu. Ak chceme žiť s Ježišom, tak sa nám treba s vlastnou dôležitosťou, a mocou rozlúčiť. Ved' tu nie sme preto, aby sme sa zahrli na dôležitých ľuďoch, ale aby sme si uvedomili dôležitosť služby, ako povedal to aj pán biskup.

Peter u Ježiša zlyhal. A tak sa Ježiša radšej vzdal. Petrov zlý príklad strhne aj ostatných. I ďalší učenci sa pridali k Petrovi. V duchu sa prenesme k Tiberiadskému jazeru, do člna, v ktorom sedeli učenci. Je noc a je chladno. Všetci sú namrzení a sklamaní. Nechytli vôbec nič. Nevytvorili jednotu. Zostávajú iba egoistov. Skupinkou, kde vládne osobné sebeckto - kde rozhoduje túžba, aspoň čosi znamená, aspoň v práci získať uznanie. Učenci, ktorí nič nechytli, sú typickým príkladom roztrieštenosti.

Pravdou však je, že bez Pána Ježiša neboli ani jednotní, ani úspešní.

Avšak Ježiš sa nevzdal ich! Je im nablízku. Nie, aby ich vysmial, škodoradostne sa tešil z ich ďalšieho zlyhania, aby ich karhal. Je im nablízku, aby im dodal odvahu, daroval silu, aby rozohrial ich srdcia, ich vyhasnuté srdcia.

Bez Ježišovho poverenia nebude konečnom dôsledku práca a život nikoho z nás úspešný. To pochopili učenci po

neúspešnom rybolove. Pochopili aj to, že iba pod Ježišovým vedením môže byť ich práca úspešná. Bez Ježiša mali len prázdnu sieť. S Ježišom, po tom, ako poslúchli Jeho radu, sa sieť naplnila.

Ježiš z nás nechce mať iba služobníkov, ale spoločnosť! Spoločnosť, kde On sám obstaráva pokrm, rozdáva ho, rozdeľuje medzi svojich. Spoločnosť, kde Ježiš sýti svojich učeníkov. Spoločnosť, kde majú miesto aj tí, ktorí zlyhali, aj tí, ktorí zatiaľ nedorástli.

Na prekvapenie sa Ježiš nepýta, či Peter uznáva svoje chyby, či ľutuje svoj čin, či si je vedomý závažnosti svojho zlyhania. Pán Ježiš Petrovi - a dnes aj nám - kladie len jednu otázku: Miluješ ma? Opakuje ju, aby nám bolo jasné, že nič nie je dôležitejšie ako toto - ako čestná odpoveď na otázku: Miluješ ma? Láska k Ježišovi - vzťah dôvery k Nemu, je to jediné základné - dôležité, od čoho sa všetko ostatné odvíja.

Pán Ježiš chce, aby sme s Ním žili v spoločnosti. K takejto službe nevyhnutne patrí ochota dať sa viesť. Viesť tam, kam by sme my sami nešli, na miesta nepríťažlivé, nepríjemné, k ľuďom nám nesympatickým. Cesta slúžiaceho kresťana nie je cestou nahor, ale dolu, je spojená s krížom. Ale len to je cesta radosti a Božieho pokoja, cesta radosti a pokoja, ktorý nie je z tohto sveta - ktorý svet nemôže dať.

Nech nás Pán vedie po tejto ceste vzdávania sa vlastnej dôležitosti, popularity a moci. Nech je On - vzkriesený Ježiš Kristus - mocný v nás. Amen.

Juraj Dolnozemskej: Veľkonočné myšlienky

...dnes akoby
otázky písali
dejiny!

Duševné hromy
osviecujú
orientačné body
sú na päťach hody!

Veľký piatok
do čierneho
odiaty sa
blíži!

To bezdušné dielo
vysí
na symbolickom
kríži.

A tá veľkonočná nedela
vzkriesením Krista
s pestrými farbami
oči mámi
to čestné slovo utlmí
ten odchod drámy!

Slovenský Komlós, 2010

*Milé sestry a bratia! - komlösský cirkevný zbor praje vám úprimné
prežitie veľkonočných sviatkov.*

„HÜTLEN HÚSÉG”

Találkozás Závada Pál Kossuth-díjas íróval

Závada Pál író alkotásaiban újra meg újra visszatér szűkebb pátriájába, a Viharsarokba, közelebből Tótkomlóásra. De természetesen, ha csak teheti, szívesen ellátogat ide személyesen is. Február 17-én ő volt a vendég a helyi evangélikus gyülekezet irodalmiest-sorozatának alkalmán. Előtte kértem rövid beszélgetésre. Elsőként azt kérdeztem: közgazdász és szociológus végzettséggel hogyan, és miért lesz valaki íróvá?

– A családom mind anyai, mind apai ágon paraszti származású, nagyszüleim földművesek voltak, így a szépírásnak nálunk nem volt hagyománya, hacsak a levélírást nem tekintjük annak. Az írás nekem sokáig a fényirodalmat, vagyis a szociográfiát jelentette, továbbá tanulmányok papírra vetését. Első novelláskötetem – *Mielőtt elsötétül* címmel – 1996-ban jelent meg.

– A következő alkotása, a *Jadviga párnája* pedig már könyv-, illetve filmsiker lett, kitiüntetésekkel is elismerték munkásságát; olyan komoly díjakat ítéltek Önnek, mint amilyen például a József Attila-, a Déry Tibor- vagy épp a Márai Sándor-díj, a legutóbb, 2005-ben elnyert kitiüntetéséről, a Kossuth-díjról nem is szólva.

– A díjak megtisztelőek, de igazából az a lényeges, hogy olvassák-e az ember könyveit. A Kossuth-díj egyfelől jóleső és kellemes dolog volt, de nem volt szabad elhinnem, hogy ez „jár”, hogy ezt nekem „meg kellett kapnom”. És nem volt szabad elhinnem azt sem, hogy ettől jó lesz a következő könyvem.

– *Apropó, következő könyv! A Jadviga párnája után a Milota, majd A fényképész utókora jelent meg, 2008-ban pedig Idegen testünk című kötete. Min dolgozik most?*

– Nemrég fejeztem be egy színdarabot, amely épp az *Idegen testünk* néhány motívumából indult ki. Ez a Nemzeti Színház által kiírt drámapályázatra született. És most jelennek majd meg mesefordításaim *Harminchárom szlovák népmese* címmel.

– *Visszatérve az előzőekre: ha jól tudom, az előbb említett pályázatnak a Tízparancsolat volt a témája.*

– Pontosan. Én a következő mellett döntöttem: Megemlékezzél a szombatnapról, hogy megszenteljed azt.

– *Miért épp emellett maradt?*

– Leültünk tízen, és mindenki választott. Én mindenképp az első öt parancsolat egyikéből szerettem volna darabot írni, mert ez az Isten és az ember közötti alapvetések gyűjteménye.

– *Egyházi lapról lévén szó hadd tegyek fel itt egy személyes kérdést: evangélikus volta mit jelent az Ön számára?*

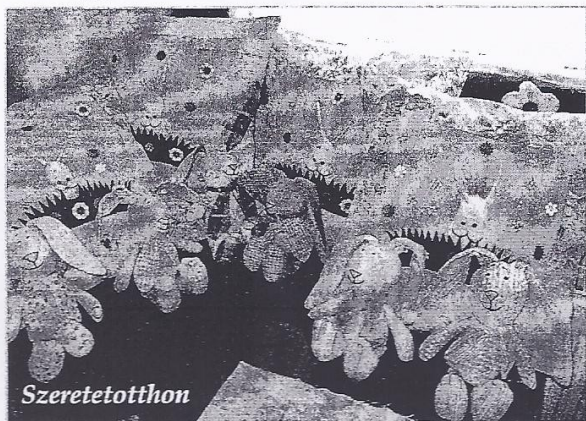
– Először is egy fontos és mély tradíciót. Amikor Tótkomlósról írok, mind a szociográfiáimban, mind a regényeimben – az utóbbiak esetében legyen szó akár valós, akár fiktív figurákról –, azok élete mindig át meg át van szöve a hittel és a hit gyakorlásával. Írásaimban fontos az evangélikus egyház abból a szempontból is, hogy milyen viszonyban állt például a más vallásúakkal, illetve a nem hívőkkel. Amikor a hitről és a vallásról írtam, lehetőségem nyílt arra, hogy a hittemmel és egyházzal kapcsolatos kételyeim tisztázódjanak.

– *Tehát hazatalált...*

– Az én utam az örök kétség és kételkedés.

Gazdag Zsuzsanna

Így készültek intézményeink a húsvéti ünnepekre

Ünnepi istentiszteleti rend

Április 01.

18.00 h Nagycsütörtöki úrvacsora liturgia

Április 02.

08.30 h szlovák nyelvű, nagypénteki, passió ünnepi, IT

10.00 h magyar nyelvű, nagypénteki, passió ünnepi, IT

13.30 h magyar nyelvű, nagypénteki, passió ünnepi, IT Szeretotthon

15.00 h magyar nyelvű nagypénteki, passió ünnepi, IT, Mezőhegyes

18.00 h Ifjúsági passiójáték, Templom

Április 04. Húsvét vasárnap

05.00 h Hajnali IT

08.30 h szlovák nyelvű, húsvéti, ünnepi, úrvacsorás, IT

10.00 h magyar nyelvű, húsvéti, ünnepi, úrvacsorás, IT

13.30 h magyar nyelvű, húsvéti, ünnepi, IT, Szeretotthon

15.00 h magyar nyelvű, húsvéti, ünnepi, IT, Mezőhegyes

Április 05. Húsvét hétfő

10.00 h magyar nyelvű, húsvéti, ünnepi, úrvacsorás, IT

13.30 h magyar nyelvű, húsvéti, ünnepi, IT, Szeretotthon

További gyülekezeti alkalmaink

Április 12.

18.00 h Ökumenikus bibliaóra, Református templom
Nagy Ferenc római katolikus esperes plébános

Április 13.

17.00 h Presbiteri ülés

Április 16. Országos óvodai csendesnap, Tótkomlós

Április 24.

18.00 h Föld napja koncert, Templom

Május 03.

18.00 h Ökumenikus bibliaóra, Római katolikus templom
Gazdag Zsuzsanna evangélikus lelkész

Május 08.

09.00 h Ifis családi nap Nagykopáncson

Május 15. Egyházkerületi missziói nap, Bonyhád

Május 15.

10.00 h Konfirmációi vizsga

Május 16.

10.00 h Konfirmációi istentisztelet

Május 22. Családi nap a szeretotthonban

Május 23. Pünkösdszombat

08.30 h szlovák nyelvű, pünkösdi úrvacsorás, IT

10.00 h magyar nyelvű, pünkösdi úrvacsorás, IT

13.30 h magyar nyelvű, pünkösdi IT, Szeretotthon

15.00 h magyar nyelvű, pünkösdi IT, Mezőhegyes

Május 24. Pünkösdhétfő

09.00 h Ballagás óvoda

10.00 h Tanévzáró It templom,

11.00 h Fogadás a parókia udvarban

Passióról

Kedves Olvasók!

Szeretettel hívjuk és várjuk mindannyiukat a nagypénteki passióelőadásra a templomba.

Ebben az évben is szeretnénk szolgálni, elsősorban az Úr-isten előtt, majd kedves mindnyájuknak valami olyannal, ami számunkra fontos. Ezért döntöttünk úgy, hogy ebben az évben is feldolgozzuk a szenvedéstörténetet valahogy úgy, ahogy mi érezzük, ahogy mi látjuk.

Örvendeztessenek meg minket azzal, hogy érdeklődnek és személyes jelenlétükkel erősítik a szolgálatunkat.

Tótkomlói evangélikus ifi

Keken András nagypénteki börtönimája

A cellám falára
Keresztet rajzoltam,
Eléje állottam,
Aztán prédikáltam:
Nem gyülekezetnek
Csak árva fejemnek.

Hirdetted: szenvedni
Kell a Szervedőért,
Most túrd a keresztet
Amit Atyád rád mért.
Ha porig aláznak,
Vérig meggyaláznak,
Ne feledd: Óvéi
Keskeny úton járnak.

Hirdetted: Krisztus a
Békesség szerzője,
Most tárd ki a szíved
És fogadd el tőle,
Amit általszegzett
Kézzeled kínál néked:
Az elvehetetlen
Örök békességet.

Hirdetted: Krisztus a
Bűnök Megváltója,
Szegény bűnösöknek

Nagy szabadítója.
Nézd, ma rádmosolyog
A fájdalmas fáról
S megszabadít téged
Ördög rabságából.

Hirdetted: Krisztus az
Üdvösség Királya.
Szent keze a mennyek
Kapuját kitarja.
Fogd meg a köntösét
S botorkálj utána
Ahová Ő vezet
Mennyei hazádba.

A cellám faláról
Vízcseppek csepegtek,
Árva két szememből
Könnycseppek peregtek.
De én feledeve bajt,
Nyirkos cellafalat
Az értem szenvedő
Krisztus vére alatt
Nagypéntek ünnepén
Boldog voltam s szabad!

(Andrássy út 60, 11-es cella)

Kiadja: a Tótkomlói Evangélikus Egyházközség

Címünk: 5940 Tótkomlós, Luther u. 1.

Tel./fax: 68/460-820

Web: totkomlos.lutheran.hu

E-mail: totkomlos@lutheran.hu

Számlaszám: 53300074-17000019

Nyomtatás: Yes-Press 2001 Bt. Tótkomlós